

Handläggare
Nina Ström
Emelie Steen
Sigrún Andersdóttir

Till
Socialnämnden
2020-04-21

Uppföljning av verksamhet som bedrivs av föreningar som får verksamhetsbidrag från socialnämnden

Svar på skrivelse från (V)

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelse från (V) .

Lena Lundström Stoltz
Förvaltningschef

Ingrid Klaus
Tf Administrativ chef

Sammanfattning

Socialnämnden har uppdragit till förvaltningen att besvara skrivelse från (V) med frågor kring hur uppföljningen av socialnämndens föreningsbidrag går till. Socialnämnden beviljar genom Organisations- och föreningsutskottet, OFU, bidrag till ideella föreningar eller stiftelser för cirka 100 miljoner per år. I tjänsteutlåtandet besvarar förvaltningen frågorna från Vänsterpartiet och beskriver arbetssätt för att säkra att nämndens riktlinjer för bidrag till ideella föreningar efterföljs.

Bakgrund

Alexandra Mattsson Åkerström, Jackie Nylander, Maria Ljuslin och Björn Häll Kellerman (samtliga V) lämnade den 28 januari 2020 en skrivelse till socialnämnden med frågor kring hur uppföljningen av verksamheter som bedrivs av föreningar som erhåller bidrag från socialnämnden går till.

Socialnämnden beviljar genom OFU årligen föreningsbidrag och tidsbegränsade bidrag till ideella föreningar eller stiftelser för cirka 100 miljoner kronor. En ansökan om bidrag utreds utifrån kriterier som framgår av Socialnämndens riktlinjer för bidrag till ideella

föreningar, senaste versionen godkändes av socialnämnden den 16 april 2019.

Utöver bidrag genom OFU erhåller även vissa ideella föreningar ersättning från socialnämnden för verksamhet som bedrivs inom ramen för idéburna offentliga partnerskap, IOP. Verksamhet som bedrivs genom IOP följs upp i enlighet med det avtal som upprättats mellan parterna.

Inom ramen för IOP utbetalas under ett år cirka 29 miljoner kronor till föreningarna. Utöver föreningsbidrag och IOP utbetalas cirka 115 miljoner kronor om året till SHIS bostäder, 71 miljoner avser nyanlända och 41 övriga kärnverksamheter.

I detta tjänsteutlåtande redogör förvaltningen för hur verksamheter som erhåller bidrag genom OFU följs upp.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid enheten för juridik, upphandling och föreningsstöd inom administrativa avdelningen. Ärendet har behandlats i samverkan med de fackliga organisationerna den 15 april 2020. Ärendet har behandlats i funktionshindersrådet den 16 april 2020.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningen bedömer att det inte är relevant att genomföra någon jämställdhetsanalys i detta ärende.

Ärendet

Vänsterpartiet har i en skrivelse till socialnämnden daterad 28 januari 2020 angett följande:

Socialnämnden beviljar årligen bidrag till ca 100 ideella föreningar. Syftet med bidragen är att föreningarna kan medverka till att stadens invånare får tillgång till likvärdigt socialt stöd av hög kvalitet i hela staden. Föreningarnas verksamhet ska komplettera nämndens egna och upphandlade insatser.

Socialnämndens budget för 2020 för stöd till utomstående organisationer är 222 miljoner kronor varav detta är en betydande del av den totala budgeten för socialnämnden idag. I Socialnämndens riktlinjer för bidrag till ideella föreningar framgår att föreningarna ska redovisa sitt arbete genom att skicka in verksamhetsberättelse och årsbokslut, men i övrigt framgår det inte hur socialnämnden följer upp föreningarnas verksamheter.

Med anledning av att socialnämnden är en viktig bidragsgivare för många föreningar i Stockholm stad vill vi ställa följande frågor till förvaltningen:

1. Hur följer socialförvaltningen upp att föreningarna uppfyller alla de krav som ställs i riktlinjerna för bidrag till ideella föreningar utöver föreningarnas redovisningar i verksamhetsberättelserna?
2. På vilket sätt bedömer förvaltningen att föreningarna samarbetar med stadens socialtjänst idag för att knyta utsatta personer till ordinarie hjälpsystem när föreningarna ser att sådana behov finns?
3. Har förvaltningen någon insyn i arbetsförhållande och arbetsmiljö för de anställda i föreningar som staden ger bidrag till? Ställs några krav på anställningsvillkor eller arbetsförhållanden när bidrag beviljas generellt.

Förvaltningens synpunkter och förslag

I utredningen av en ansökan om föreningsbidrag utgår förvaltningen från de krav och villkor som fastställs i socialnämndens riktlinjer för bidrag till ideella föreningar. En förening ska ha varit etablerad och bedrivit en aktiv och dokumenterad verksamhet i minst två år för att ha möjlighet att ansöka om bidrag. Krav som vidare ställs är bland annat att föreningen ska ta ställning och verka för demokrati, ta avstånd från våldsbejakande extremism och verka för likabehandling och aktivt motverka all form av diskriminering och kränkande särbehandling.

Krav på verksamheten är att den ska rikta sig till målgrupper inom socialnämndens ansvarsområde, vara stadsövergripande och öppen, den ska komplettera stadens egna eller upphandlade verksamheter, drivas med god kvalitet och till rimliga kostnader.

För att ett bidrag ska kunna beviljas till en förening krävs att nämnden (det offentliga) inte beställer en viss tjänst eller på annat sätt ställer krav på hur föreningen ska utföra sin verksamhet. Uppgårelsen kan då bedömas utgöra ett ekonomiskt kontrakt och upphandlingsreglerna kan vara tillämpliga. Socialnämndens riktlinjer för bidrag till ideella föreningar fyller den viktiga funktionen av att fastställa vilka krav som ställs för att OFU ska kunna bevilja bidrag till en förening. Riktlinjerna har omarbetats och förtydligats de senaste åren för att kraven ska vara tydliga för föreningar som söker. Som utgångspunkt då det offentliga beviljar ett bidrag till en förening är med andra ord att föreningen

självständigt driver sin verksamhet och aktuell myndighet beslutar om det är en verksamhet de vill stödja med hjälp av bidrag. Det finns då inga möjligheter att ställa krav på hur föreningen ska bedriva verksamheten eller sköta sin förening utöver vad föreningen angav i sin ansökan samt det som framgår av riktlinjerna. Det går heller inte att ställa krav i efterhand som inte ställdes då bidraget beviljades.

I skrivelsen finns tre frågor om uppföljning som här besvaras var för sig.

1. Hur följer socialförvaltningen upp att föreningarna uppfyller alla de krav som ställs i riktlinjerna för bidrag till ideella föreningar utöver föreningarnas redovisningar i verksamhetsberättelserna?

När en förening visar intresse av att söka bidrag från OFU begär förvaltningen in underlag för att bedöma om den lever upp till samtliga krav som ställs i riktlinjerna under avsnitt två "Förutsättningar för att söka". Bland annat ska föreningen skicka sina stadgar och årsredovisning med verksamhetsberättelse för de två senaste åren. Förvaltningen kontrollerar att föreningen har ett organisationsnummer och har varit registrerade som förening under minst två år. I de fall uppgifterna i ovanstående dokument inte är tillräckliga följs intresseanmälan upp med kompletterande frågor via mail och telefonsamtal. Förvaltningen har som policy att låta två utredare oberoende av varandra bedöma ifall en förening uppfyller kraven för att söka.

Först om föreningen bedöms uppfylla kraven i riktlinjerna samt riktar sig till en målgrupp inom socialtjänstens ansvarsområde skickar förvaltningen över en ansökningsblankett. Vid en inkommen ansökan påbörjas en utredning utifrån de fyra bedömningsgrunderna i riktlinjerna, som är:

- Stadsövergripande och öppen verksamhet
- Kompletterande verksamhet
- God kvalitet
- Rimliga kostnader

Inkomna ansökningar tas upp för diskussion i arbetsgruppen för att upprätthålla en likvärdig bedömning av olika föreningar. Den färdiga utredningen presenteras för OFU i form av ett tjänsteutlåtande för beslut. Samtliga tjänsteutlåtanden kvalitetssäkras internt på förvaltningen genom läsning av ytterligare en utredare utöver ansvariga chefer.

Ett första besök i den aktuella verksamheten hos föreningen görs antingen i samband med utredningen eller i nära anslutning till att föreningen beviljats tidsbegränsat bidrag. Som grund för besöket finns en fastställd dagordning som fångar upp kraven i riktlinjerna. En fråga som särskilt betonas är riktlinjernas krav på dialog med förvaltningen, det vill säga att ett villkor för bidraget är att föreningen meddelar förvaltningen eventuella förändringar som har påverkan på verksamheten.

Utredningen av ansökningar om verksamhetsbidrag baseras på samtliga uppgifter förvaltningen fått in via ansökan, redovisning, verksamhetsbesök, övrig dialog med föreningen och andra uppgifter. Förvaltningen genomför regelbundna verksamhetsbesök hos föreningarna, minst ett besök vartannat år, med grund i en fastlagd dagordning som anpassas beroende på verksamhetens situation. Förutom verksamhetens resultat, måluppfyllelse, förändringar och planering följer förvaltningen alltid upp hur föreningen arbetar för att utveckla jämställdheten samt hur föreningen verkar för likabehandling och motverkar diskriminering, mobbning och kränkande särbehandling. Förvaltningen tar vid samtliga besök upp nämndens riktlinjer.

En förening som har beviljats bidrag ska lämna en redovisning av verksamhet och budget efter varje bidragsår. För tidsbegränsade bidrag ska även en redovisning lämnas vid varje halvårsskifte. Redovisning ska ske på förvaltningens blanketter, se bilaga.

Om förvaltningen får en indikation att en förening inte uppfyller kraven i riktlinjerna kan förvaltningen tillfälligt hålla inne utbetalning av bidrag medan uppgifterna utreds. I vissa situationer krävs en fördjupad utredning för att fastställa föreningens agerande. I dessa utredningar kan en mängd olika uppföljningsverktyg användas beroende på den aktuella misstanken. Om utredningen fastställer att föreningen brutit mot riktlinjerna kan förvaltningen stoppa samt återkräva bidrag. Åtgärderna att hålla inne, stoppa och återkräva bidrag beslutas av enhetschef enligt nämndens delegationsordning.

Förvaltningen bjuder årligen in föreningar som får verksamhetsbidrag till en informationsträff. Informationsträffen är en möjlighet för föreningarna att ställa frågor direkt till utredarna, träffa föreningar inom samma områden och för förvaltningen att betona vissa delar av ansökningsprocessen och viktiga delar ur riktlinjerna.

2. På vilket sätt bedömer förvaltningen att föreningarna samarbetar med stadens socialtjänst idag för att knyta utsatta personer till ordinarie hjälpsystem när föreningarna ser att sådana behov finns?

Förvaltningens uppfattning är att det hos föreningar som beviljas bidrag från socialnämnden generellt finns en god förståelse kring socialtjänstens uppdrag och när det finns anledning att hänvisa och stödja personer till en sådan kontakt. För en del föreningar är arbetet att skapa eller återskapa ett förtroende till samhället och socialtjänsten en central del i att stödja deras besökare till en bättre livssituation. Det finns också föreningar som genom så kallat ombudsarbete aktivt stöttar besökare i kontakten med socialtjänst och andra myndigheter för att de ska få sina rättigheter tillgodosedda.

Frågan om länkning av personer med behov av socialtjänstens stöd är en del av förvaltningens ordinarie uppföljning och dialog med föreningar som beviljas bidrag. Hur föreningarna arbetar med detta, vilket behov de ser hos målgruppen och vilka resurser de har varierar mellan olika föreningar och verksamhetsområden. Exempelvis kan föreningar som driver ett förebyggande arbete ha mindre behov av upparbetade kontaktytor med socialtjänsten än verksamheter för personer i pågående social utsatthet. För de föreningar det är aktuellt, utifrån nämnda förutsättningar, följer förvaltningen regelbundet upp arbetssätt och rutiner för hur personal och volontärer bedömer vilka personer som är i behov av mer stöd än det som kan erbjudas i föreningens verksamhet och hur de underlättar personens kontakt med socialtjänsten.

3. Har förvaltningen någon insyn i arbetsförhållande och arbetsmiljö för de anställda i föreningar som staden ger bidrag till? Ställs några krav på anställningsvillkor eller arbetsförhållanden när bidrag beviljas generellt?

Det finns inga specifika krav på anställningsvillkor eller arbetsförhållanden i socialnämndens riktlinjer. Däremot anger riktlinjerna att föreningen måste följa lagar och föreskrifter. Detta inkluderar de lagar och föreskrifter som finns inom till exempel arbetsrätt och arbetsmiljö och förvaltningen följer upp indikationer på om en förening inte följer dessa. Riktlinjerna anger vidare att föreningen ska verka för likabehandling och aktivt motverka all form av diskriminering, mobbning, kränkande särbehandling och

kriminell verksamhet. Vidare finns krav på en demokratisk struktur. Även dessa krav kan vara aktuella att följa upp ur ett arbetsförhållandeperspektiv. Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelse från (V).

Bilagor

1. Skrivelse från Vänsterpartiet 2020-01-28.
2. Blankett för redovisning av bidrag från socialnämnden.